

De bewaring van elektronische boeken en verantwoordingsstukken in het buitenland

dr. Stijn Goeminne, Hogeschool Gent, Departement Handelswetenschappen & Bestuurskunde

Wanneer het over de bewaring van de boeken en verantwoordingsstukken gaat, geldt algemeen dat die 7 jaren moeten worden bijgehouden. De Commissie voor Boekhoudkundige Normen heeft betreffende de bewaring reeds eerder geadviseerd. Een element dat de Commissie nog niet behandelde betreft de vraag of een Belgische onderneming haar boeken en verantwoordingsstukken in elektronische vorm ook in het buitenland mag bewaren. Hierop gaat de Commissie in in haar advies 2010/14 van 24 september 2010.

Bewaartermijn

Belgische ondernemingen moeten hun boeken bewaren gedurende zeven jaar, te rekenen van de eerste januari van het jaar dat op de afsluiting volgt. Ook de verantwoordingsstukken worden, in origineel of in afschrift, methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard. De stukken die niet strekken tot bewijs tegenover derden worden drie jaar bewaard.

Elektronische boekhouding

De boekhoudwetgeving voorziet sinds 2005 de mogelijkheid om de boekhouding elektronisch te voeren voor zover zij voldoet aan de voorwaarden en vereisten gesteld door de boekhoudwet.¹ Ook voor verantwoordingsstukken zijn er mogelijkheden om die elektronisch te bewaren. Voor de facturen bijvoorbeeld, het verantwoordingsstuk bij uitstek voor aan- en verkooptransacties, zijn recent nog de mogelijkheden om ze elektronisch te bewaren vereenvoudigd.² Deze passen in de Europese bepalingen om papieren en elektronische facturen als gelijke te behandelen. Belangrijk betreffende de bewaring van de elektronische stukken is dat de drager de onveranderlijkheid en de toegankelijkheid moet garanderen gedurende de bewaartermijn. De programma's en systemen waarmee de dragers kunnen gelezen worden moeten dus gedurende de bewaartermijn beschikbaar blijven.

---

¹ Zie hiervoor Goeminne, S., (2005), "Het einde van het papieren (boekhoud)tijdperk", in : *Accountancy Actualiteit*, 23^e jaargang, nr. 4, weken 7-8, p. 1-5.

² Zie hiervoor Goeminne, S., (2010), "Elektronische facturatie vereenvoudigd", in : *Accountancy Actualiteit*, 28e jaargang, nr. 8, weken 15 en 16, p. 6-8.

Probleemstelling

Verscheidene Belgische ondernemingen centraliseren de boekhouding van over verschillende landen gespreide zetels op één computersysteem. Aan de Commissie werd in dit verband gevraagd of een Belgische onderneming haar boeken en verantwoordingsstukken in elektronische vorm ook in het buitenland mag bewaren?

Plaats van bewaring

De boekhoudwetgeving bevat geen expliciete bepalingen die vast leggen waar de boeken en verantwoordingsstukken van Belgische ondernemingen moeten worden bijgehouden. Volgens de Commissie is het dan ook mogelijk dat dit gebeurt op een computer die in het buitenland is geïnstalleerd. Als antwoord op de probleemstelling kan dus gesteld worden dat Belgische ondernemingen hun boeken, rekeningen en verantwoordingsstukken in elektronische vorm dus inderdaad kunnen bewaren in het buitenland. Wel stelt de Commissie als voorwaarde dat de bedrijfszetel in België een volledige online toegang moet hebben tot haar boeken, rekeningen en verantwoordingsstukken gedurende de volledige bewaartermijn. Dit om de rechtstreekse toegankelijkheid en leesbaarheid gedurende de bewaartermijn te garanderen, zoals uitdrukkelijk vereist door artikel 9, lid 2 van het KB van 12 september 1983 inzake de bewaring van boekhoudstukken.

BTW-wetgeving voor facturen

Belgische ondernemingen kunnen volgens de Commissie hun “boeken, rekeningen en verantwoordingsstukken” in elektronische vorm dus bewaren in “het buitenland”. Bemerkt dat betreffende facturatie -als onderdeel van de “verantwoordingsstukken”- ook rekening dient gehouden te worden met de bepalingen van artikel 60, §3 van het Wetboek BTW. Volgens deze bepalingen moeten op heden³ “alle door belastingplichtigen [...] uitgereikte facturen en alle door hen ontvangen facturen op het Belgische grondgebied te worden bewaard. Facturen die worden bewaard langs elektronische weg die in België een volledige online toegang tot de betrokken gegevens waarborgt, mogen evenwel in een andere lidstaat van de Gemeenschap worden bewaard op voorwaarde dat de administratie die de belasting over de toegevoegde waarde onder haar bevoegdheid heeft hiervan op voorhand wordt in kennis gesteld.” We lezen in dit artikel dus twee beperkingen : vooreerst wordt “buitenland” terug gebracht tot “EU” én is er de voorwaarde dat de administratie hiervan vooraf op de hoogte moeten worden gebracht. Buiten de EU en/of zonder voorafgaande toezegging is dit dus niet mogelijk.⁴

---

³ Artikel 60§3 Wetboek BTW, geconsulteerd op 22 november 2010 via www.monkey.be.

⁴ Zie ook Ceulemans, M., (2009), “BTW – Het bewaren van boeken & documenten (2)”, in : *Pacioli*, nr. 278, p. 3-6.

De BTW-bepalingen limiteren aldus in beperkte mate de praktische uitvoering van het CBN-advies. Daar waar de Commissie geen restricties voorziet in de plaats buiten het Belgisch grondgebied -de Commissie spreekt over “het buitenland”- is dit voor elektronische facturen⁵ in de BTW-wetgeving beperkt tot de EU-lidstaten. Bovendien moet er dus voorafgaande toestemming zijn van de administratie. De bespreking door de Commissie verwijst echter hoofdzakelijk naar de boekhoudrechtelijke bepalingen. Niettemin geldt voor de praktijk de combinatie van juridische bepalingen, dewelke de praktische uitvoering van het advies dus limiteren.

Bijkantoren en centra van werkzaamheden in België

Bemerk dat de boeken, rekeningen en verantwoordingsstukken met betrekking tot de bijkantoren en centra van werkzaamheden in België van buitenlandse ondernemingen wel in België dienen te worden bewaard, hetzij in origineel, hetzij in afschrift. Deze verplichting verzet er zich echter niet tegen dat de boekhouding van over verscheidene landen gespreide zetels van buitenlandse ondernemingen wordt gevoerd op een computer in het buitenland.

Plaats van bewaring... op papier

Als de Commissie vaststelt dat de boekhoudwetgeving geen expliciete bepalingen bevat die vastleggen waar de boeken en verantwoordingsstukken van Belgische ondernemingen moeten worden bijgehouden, betekent dit dan dat wanneer u de boekhouding nog op papier voert, u de boeken en verantwoordingsstukken van die papieren boekhouding ook in het buitenland mag bewaren? Advies 2010/14 spreekt uitdrukkelijk enkel over de elektronisch gevoerde boekhouding. Niettemin willen we voor de papieren boekhouding nagaan of de bepalingen uit dit advies ook daarvoor van toepassing kunnen zijn. We kunnen hier niet positief op antwoorden. Voornamelijk de bepaling dat de stukken rechtstreeks moeten toegankelijk zijn vanuit de bedrijfszetel verhindert om de boeken op papier in het buitenland te bewaren. Boekhoudingen en verantwoordingsstukken gehouden op papier dienen dus volgens onze lezing van de bepalingen in België te blijven behouden.

---

⁵ We hebben het hier duidelijk enkel over de facturen, niet over de boeken.